

GİRİŞİMCİLER İÇİN KİTLESEL FONLAMA İLE İŞ FIRSATLARI GELİŞTİRİLMESİ: EUROVELO VE KICKSTARTER ÖRNEKLERİ

DEVELOPING BUSINESS OPPORTUNITIES FOR ENTREPRENEURS THROUGH CROWDFUNDING: EUROVELO AND KICKSTARTER

Hafize Ufuk KORKMAZ¹

Öz

Tüketicilere fayda sağlayan ve iş yapma biçimlerini kolaylaştıran ürün ya da hizmetleri geliştiren girişimciler, finansman desteğine ihtiyaç duymaktadır. Günümüzde birçok kurum, kuruluş ve platform girişimcilere destek olmaktadır. Özellikle son on yılda kitlesel fonlama; girişimciler tarafından tercih edilen bir finansman desteği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyler sağlıklı yaşam ve çevreye duyarlılık gibi sebeplerle bisiklet kullanmaya yönelmektedir. Bu yönelim; güçlü bir değer önerisi ile geliştirilmiş bir fayda sunan, yenilikçi, teknolojik ve dijital ürünler geliştirilmesi ile girişimcilere iş fırsatları yaratabilmektedir. Girişimcilerin; bisiklet kullanıcılarına yönelik geliştirilebilecekleri iş fikirleri ve bu iş fikirlerinin iş fırsatına dönüştürülmesinde kitlesel fonlamanın yarattığı fırsatların belirlenmesi araştırma sorusu olarak belirlenmiştir. Çalışmada bisiklet kullanıcılarına yönelik bir platformu olan EuroVelo ve hayata geçirdikleri proje ve iyi uygulama örneklerine yer verilmektedir. Bunun yanı sıra Kickstarter kitlesel fonlama platformunda yer alan bisiklet kullanıcılarına yönelik projelere değinilmiştir. Hem EuroVelo hem de Kickstarter'da yer alan başarılı örnekler; girişimciler için iş fırsat alanı olduğunu göstermektedir. Bu örneklerden hareketle iş fikirleri çalışmada öneri olarak sunulmaktadır. Girişimciler için yeni fırsatların önü açılıyorken, bisiklet kullanıcıları için ise yenilikçi ürün ve hizmetlerin güvenlik, konfor ve kolaylık sağlaması farklı rotaların keşfedilmesine imkân sağlayabilecektir. Aynı zamanda keşfedecekleri rotalarda yer alan şehirlerde alabilecekleri hizmetler ile şehirlerin ekonomik kalkınmasına da destek olabileceklerdir.

Anahtar Kelime: Girişimcilik, İş Fikri, İş Fırsatı, Yenilik, Kitlesel Fonlama.

Jel Kodu: L26, M1, M13.

Abstract

Entrepreneurs who develop products or services that benefit consumers and simplify the way they do business; needs financial support. Today, many institutions, organizations and platforms support entrepreneurs. Especially in the last decade, crowdfunding appears as a financing support preferred by entrepreneurs. Individuals turn to cycling for reasons such as healthy living and environmental awareness. This tendency can create business opportunities for entrepreneurs through the development of innovative, technological and digital products that offer enhanced benefits with a strong value proposition. The research question is to determine the business ideas that entrepreneurs can develop for bicycle users and the opportunities created by crowdfunding in transforming these business ideas into business opportunities. Successful examples in both EuroVelo and Kickstarter show that it is an area of business opportunity for entrepreneurs. Based on these examples, business ideas are presented as suggestions in the study. While new opportunities are opening up for entrepreneurs, innovative products and services providing safety, comfort and convenience for cyclists will enable the discovery of different routes. At the same time, they will

¹ Dr. Öğretim Üyesi, KTO Karatay Üniversitesi İşletme Bölümü, h.ufuk.korkmaz@gmail.com, 0000-0001-8158-8130.

be able to support the economic development of cities with the services they can receive in the cities along the routes they will explore.

Keywords: *Entrepreneurship, Business Idea, Business Opportunity, Innovation, Crowdfunding.*

Jel Code: *L26, M1, M13.*

1. GİRİŞ

Bisiklet hem ulaşım hem de turizm için gerçekten çevresel açıdan sürdürülebilir bir araçtır. Bisiklete binme, hava ve gürültü kirliliğinin, sera gazı emisyonunun ve trafik yoğunluğunun azaltılmasına katkıda bulunmaktadır. İklim değişikliğiyle mücadeleye yardımcı olmaktadır. Yerel halk ve ziyaretçiler için daha sağlıklı bir ortam sağlamaktadır (EuroVelo 1, 2023). Aynı zamanda; bireyleri formda tutma ve sağlıklarını iyileştirme, obezite ve kardiyovasküler hastalıkları önleme ve bunlarla mücadele etme, erken ölümleri azaltma ve böylece orta ve uzun vadede ulusal sağlık hizmetleri bütçesinde önemli tasarruflar sağlama gibi faydaları bulunmaktadır (Ciascai, vd., 2022: 14). Bisiklet turizmi, fiziksel ve ruhsal sağlık, sosyal bağlantılar, eğlence ve sürdürülebilirlik konularında sunduğu yüksek değerler nedeniyle de dünya çapında popülerlik kazanmıştır. (Han, vd., 2020: 162). Bisiklet turistleri rahat ve sağlıklı eğlence aktiviteleri aramaktadır. Bu nedenle bisiklete binme ve yürüyüş tercih edilebilmektedir. Ancak algılanan trafik korkusu, eğlence amaçlı bisiklet sürmeye yönelik önemli bir caydırıcı olmaktadır. Bisiklet kullanıcılarına yönelik rotaların; trafiğin serbest olduğu veya trafiğin sakinleştirildiği yollar ve ağlar üzerinde oluşturulması ile bu korkunun aşılmasına yönelik önlemler alınmaktadır (Lumsdon, 2010: 366). Bisiklet turizminin en büyük avantajlarından birisi bisiklet altyapısının araba altyapısından daha az alana ihtiyaç duymasıdır. (EuroVelo 1, 2023). Çevre dostu faaliyetler yanı sıra turizm rotalarının yenilenmesindeki rolü ve faydası ile bisiklet turizmi; sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkıda bulunmaktadır (Ciascai, vd., 2022: 3). Ayrıca Şehirlerin gelişimi ve çevresel sorunlar neticesinde elektrikli bisiklet ve yeşil enerji üretimi gibi yeni teknoloji gelişmelerinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bu gelişmelerin ise 2020'den 2095'e kadar olan dönemi kapsayan önümüzdeki 75 yıl boyunca bisiklet turizminde büyük geçişler yaratılacağı ön görülmektedir (Han, vd., 2020: 162).

Çalışmada Avrupa Bisiklet Rotaları Ağı (EuroVelo) bisiklet turizmine bireylerin farklı bir bakış açısıyla yaklaşmasını sağlaması açısından önemli görülmektedir. Bu nedenle çalışmada EuroVelo'nun tanımlanmasına, EuroVelo'nun desteklediği projelere ve bu projeler yoluyla geliştirilebilecek iş fırsatlarına değinilmiştir.

EuroVelo girişimi ile en iyi Avrupa uygulamalarını sınırlar ötesine taşıyarak ve standartları uyumlaştırarak, Avrupa'nın tüm ülkelerinde çok yüksek kaliteli bisiklet yollarının uygulanmasını sağlamak, rota kullanımlarını teşvik etmek, pazarlamak, Avrupa'da bisiklet hakkında bilgi için önemli bir bağlantı noktası sağlamak, Avrupa vatandaşını bisikleti denemeye teşvik etmek ve böylece günlük geziler ve bisiklet turizmi olarak sağlıklı ve sürdürülebilir seyahate geçişi teşvik etmek hedeflenmektedir (EuroVelo 2, 2023). Bu hedef doğrultusunda EuroVelo tarafından hayata geçirilmiş birçok farklı proje ve iyi uygulama örneği bulunmaktadır. Bu projeler ve iyi uygulama örneklerinden yola çıkılarak girişimciler için birçok fırsat ve yenilikçi iş fikri gerçekleştirilebileceği belirlenmiştir. Belirli bir sektörde, marka haline gelmiş ve fon desteği alabilen bir marka olan EuroVelo ile iş birliği yapılabilecek iş fikirleri geliştirilmesi önemli görülmektedir. Bisiklet kullanıcıları ya da bisiklet turizmi katılımcıları olarak adlandırılacak olan belirlenmiş hedef kitle bulunmaktadır. Bu hedef kitleye fayda sağlayabilecek ve işlerini kolaylaştırabilecek özellikle dijital ve teknolojik temelli inovatif iş fikirlerinin geliştirilmesinin güçlü bir değer önerisi olacağı görülmektedir. Rota üzerinde yer alan ülkelerdeki kamu kurumları ve inovasyon ekosistemlerinin de proje ve iyi uygulama örneklerini destekledikleri belirlenmiştir.

Çalışmada ayrıca girişimcilik ekosisteminin önemli aktörlerinden biri olan kitlesel fonlamada 2009 yılından bugüne aktif olarak faaliyet gösteren Kickstarter ele alınmıştır. Günümüzde girişimcilik ekosisteminde kitlesel fonlamada akla gelen ilk platform olmaktadır. Bugüne kadar aracılık yapmış oldukları fon tutarı ve hayata geçirilen projelerin sayısı nedeniyle dünya çapında girişimciler tarafından tercih edilebilen bir platform olarak karşımıza çıkmaktadır. Bisiklet alanında fonlanmış ya da fonlanmak üzere platformda sergilenmekte olan teknolojik projelere yer verilmiştir. Böylece EuroVelo kapsamındaki rotaları aktif olarak kullanmak isteyen ya da kullanan bisiklet severler ve bu rota üzerinde faaliyet gösterebilecek işletmeler için girişimcilik fırsatlarına değinilmiştir. Avrupa Bisikletçiler Federasyonu bir tescilli markası olan EuroVelo (<https://en.eurovelo.com/>) ve kitlesel fonlama platformu olan Kickstarter (<https://www.kickstarter.com>) web siteleri incelemeleri üzerinden hazırlanan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi kullanılmıştır.

Pazardaki iş kurma fırsatlarının değerlendirilmesi, bu fırsatların iş fikrine dönüştürebilmesi ve hem iş fikri keşfinde hem de iş fikrine finansman kaynağı olarak kitlesel fonlamanın tercih edilmesi önemli görülmektedir. Girişimcilerin pazardaki iş fırsatlarını keşfetmede kitlesel fonlama platformlarını kullanabilmelerinin; iş fikri geliştirme ve iş fikirlerini hayata geçirme konularında sağlayabileceği fırsatların belirlenmesini vurgulayan çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. AVRUPA BİSİKLET ROTALARI AĞI (EUROVELO)

EuroVelo tüm Avrupa kıtasını birbirine bağlayıp birleştiren 17 rotanın bulunduğu 90.000km'den fazla bisiklet güzergahı olan bir ağıdır (EuroVelo 2, 2023) Toplam 42 ülkeyi kapsayan farklı rotalar yer almaktadır. Bunlar; Atlantik Sahili Rotası, Başkentler Rotası, Hacılar Rotası, Orta Avrupa Rotası, Via Romea (Francigena), Atlantik – Karadeniz, Güneş Rotası, Akdeniz Rotası, Baltık – Adriyatik, Baltık Denizi Bisiklet Rotası, Doğu Avrupa Rotası, Kuzey Denizi Bisiklet Rotası, Demir Perde Yolu, Orta Avrupa'nın Suları, Ren Bisiklet Rotası, Rhone Bisiklet Rotası ve Meuse Bisiklet Rotasıdır (EuroVelo 3, 2023). EuroVelo®, Avrupa Bisikletçiler Federasyonu'nun tescilli bir ticari markasıdır (EuroVelo 2, 2023). EuroVelo, Avrupa Bisikletliler Federasyonu'nun (ECF) gerçekleştirdiği bir projedir. Tüm Avrupa'da sürdürülebilir bir Trans-Avrupa Ulaşım Ağı yaratılmasını, desteklenmesini ve işletilmesini teşvik ve koordine etmek amaçlanmaktadır (Veloizmir 1, 2023). EuroVelo, Avrupa Bisikletçiler Federasyonu (European Cyclists' Federation - ECF)'nin tescilli bir ticari markasıdır ve yalnızca ECF tarafından onaylanan rotalar EuroVelo olarak adlandırılabilir. Bu, hem bisikletçiler hem de rota organizatörleri için önemli bir kalite nişanıdır (EuroVelo 2, 2023). EuroVelo rotalarının geliştirilmesi ve işletilmesi ulusal, bölgesel ve yerel yönetimler, ticari hizmet sağlayıcılar ve STK'lar tarafından yürütülmektedir. Amaç, EuroVelo rotalarının geçtiği her ülkede bu çalışmalara öncülük edecek resmi bir Ulusal EuroVelo Koordinasyon Merkezi (NECC) kurmaktır (EuroVelo 2, 2023). 2021 yılı web sitesi incelenme istatistiklerine bakıldığında; 35-44 yaş arası bireylerin ilgisinin arttığı görülmektedir. Ziyaretçilerin %41'i kadındır. Siteyi en çok ziyaret eden ülkeler; Fransa, Almanya ve Belçika'dır. Popüler rotalar euroVelo 15,6 ve 19 olup popüler ülkeler ise İtalya, Fransa ve Belçika'dır (EuroVelo 4, 2021). Sadece 2021 yılında 2.518 kmlik yeni rotalar geliştirilmiştir (EuroVelo 5, 2022). 2021 yılı rakamlarına göre ağın toplam uzunluğu 93.021 km'ye ulaşmıştır. %64'ü bisiklet sürmeye elverişli hale getirilmiş olup sürüş için uygundur. 2030 yılı itibarıyla 31.000 kmlik bir rota daha geliştirilmesi planlanmaktadır (EuroVelo 5, 2022). Avrupa'da yıllık 2,3 milyar günlük bisikletli turizm turu ve 20,4 milyon konaklamalı bisikletli tur düzenlenmektedir. Avrupa'da bisikletli turizmin ekonomik getirisi yıllık 44 milyar Euro olmakla birlikte bu miktardaki EuroVelo Ağı'nın payı yıllık 7 milyar Euro'dur (Veloizmir 1, 2023).

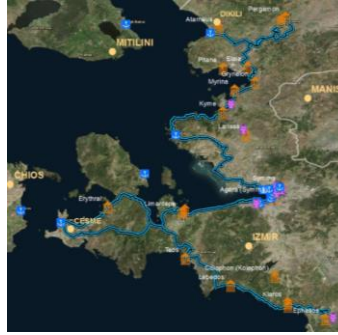
2.1. EuroVelo Türkiye

EuroVelo8, 11 farklı Avrupa ülkesinden geçen toplam 5.888 km'lik bisiklet ağıdır. (Veloizmir 1, 2023). İspanya, Fransa, İtalya, Slovenya, Hırvatistan, Bosna Hersek, Karadağ, Arnavutluk, Yunanistan, Türkiye (EuroVelo 6, 2023). EuroVelo 8 – Akdeniz Rotası, şu anda Cadiz, İspanya'dan Kıbrıs'a giden ve Atina ile Kıbrıs arasındaki feribot bağlantısını içeren uzun mesafeli bir bisiklet rotasıdır (EuroVelo 7, 2019). 2017 yılında İzmir bu rotaya katılmıştır. EuroVelo8 rotası üzerinde 23 dünya mirası ve Ege Bölgesi'ne

özgü 712 balık türü bulunmaktadır. İzmir ili öneri güzergahı üzerinde ise 17 antik kent bulunmaktadır (Veloizmir 1, 2023)._EuroVelo 8 - Akdeniz Rotası, İzmir rotasının da dahil edilmesiyle önemli kültürel mirasa sahip antik kentleri birbirine bağlarken, ziyaretçilerin kültürel, doğal ve yerel değerleri deneyimlemelerine de olanak sağlamaktadır (EuroVelo 6, 2023).

İzmir Eurovelo Rotası, Midilli ve Sakız adaları üzerinden Dikili ve Çeşme limanlarına bağlanmaktadır (EuroVelo 6, 2023). EV8 güzergahı projesinde İzmir Büyükşehir Belediyesi ile çalışan, 2007 yılında kurulan Enerji Verimliliği ve Çevre Koruma Derneği (ENVERÇEVKO), Ulusal Eurovelo koordinasyon merkezidir. Aynı zamanda Uluslararası Spor ve Kültür Derneği üyesi, NowWeMove kampanyasının Türkiye koordinatörü ve bisikletçiler için bir konukevidir (EuroVelo 6, 2023). Veloizmir internet sitesi olan <http://www.veloizmir.org> içerisinde bulunan ve İzmir Eurovelo Rotası'nı gösteren harita Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1: EuroVelo İzmir Ağı

Kaynak: Veloizmir 2 (2023)

3. KİTLESEL FONLAMA (CROWDFUNDING)

Son yıllarda girişimciler, projeleri finanse etmek için yeni bir girişimcilik finansmanı biçimi olan kitlesel fonlamaya giderek daha fazla yönelmektedir (Huang, vd., 2022: 1801). Dünyanın her yerindeki yenilikçi projelere yönelik finansman kaynaklarının ve yatırım fırsatlarının bir arada bulunmasına olanak tanınması sebebiyle önem kazanmaktadır (Cseminschi, vd., 2022:222). Kitlesel fonlama gün geçtikçe büyümekte ve seçenekler artmaktadır. Bu nedenle kitlesel fonlama önemli miktarda ilgi çekmektedir (Berns, Jia ve Gondo, 2022: 2).

Kitlesel fonlama internet aracılığıyla çok sayıda insandan para toplamak olarak tanımlanabilmektedir (Oranburg, 2022: 153). Kitlesel fonlama, son birkaç yılda çok popüler bir alternatif fon kaynağı haline gelmiştir (Quesada, 2018: 104). Kitle fonlaması, gelişen dijital iletişim ve pazarlama endüstrisinin kapsamına tam olarak uymaktadır (Barnes, 2019: 117). Bu nedenle özellikle yurtdışındaki teknoloji girişimleri arasında popüler bir araç olmaktadır. Uluslararası kitlesel fonlama platformları aracılığıyla bağış toplamak, işletmelerin yeni pazarlara girmesine olanak tanımaktadır (Cseminschi, vd., 2022:222).

Proje sahipleri, fon sağlayanlar ve sözleşme platformunu içeren üçlü bir kapsama sahip olmaktadır (Quesada, 2018: 109). Fon arayanlar ile fon sağlamaya istekli olanlar arasındaki ilişkiye platformu yöneten şirket aracılık etmektedir (Davis ve Davis, 2021: 27). Bu fon kaynağının başarısı kısmen, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, start-up'ların ve kültürel projelerin finansman bulmakta karşılaştıkları zorluklardan kaynaklanmaktadır (Quesada, 2018: 104). Kitlesel fonlama, sürdürülebilirlik odaklı projelerin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Berns, Jia ve Gondo, 2022: 8). Kitlesel fonlama girişiminin amaçları kâr amacı gütmeyen, kâr amacı güden ve orta düzeydeki fonlarla ilgilidir. Bunlar; sosyal girişimler için fon toplanması, yani yeni ürünlerin, hizmetlerin, araştırma faaliyetlerinin piyasaya sürülmesi gibi ticari amaçlar için fon toplanması olabilmektedir (Lerro, vd., 2022: 3).

Genellikle interneti kullanarak projeye erişim sağlamak isteyen yatırımcıları çekerek gerekli fonların toplanmasına olanak sağlamaktadır (Cseminschi, vd., 2022: 222). Kitlese fonlama platformu, çağrılarını belirli bir süre açık kalabileceği web sitesine koymaktadır. Girişimci çağrıya yapılan katkıları, yalnızca projenin daha önce belirlediği miktara ulaşması durumunda resmi olarak hak kazanmaktadır (Quesada, 2018: 107). Platformlar, girişimcilerin proje fikirlerinin desteklenebilmesini erişilebilir kılmak amacıyla, katılmak için gereken minimum yatırım tutarını genellikle bazen 5 sterlin veya 10 ABD doları kadar düşük tutmaktadır (Davis ve Davis, 2021: 27). Girişimciler, sanatçılar veya kâr amacı gütmeyen kuruluşlar olabilen proje sahipleri, geleneksel finansman kaynaklarından alamadıkları fonları kitlese fonlama yoluyla talep etmektedir (Quesada, 2018: 109). Dijital iletişim ve bağış toplama girişimleri yalnızca yeni bağışçıları harekete geçirmekle kalmamaktadır. Aynı zamanda düzenli e-kampanyalar ve harekete geçirici mesajlar yoluyla bir kurumun genel gelişimini ve sosyal yardım stratejilerini de destekleyebilmektedir (Barnes, 2019: 118).

3.1. Kitlese Fonlamada Kickstarter

Kickstarter, proje fikirlerine sahip "yaratıcılar" ile projeleri finanse etmeye istekli potansiyel "destekçiler" arasında bağlantı kurmak için çevrimiçi bir platform sağlamaktadır (Berns, Jia ve Gondo, 2022: 3). Kickstarter misyonu; yaratıcı projelerin hayata geçirilmesine yardımcı olmak olarak belirtilmektedir. Kampanyalar fikirleri gerçeğe dönüştürmektedir. İçerik oluşturucuların, kendilerine fon sağlamak için bir araya gelecek topluluklarla yaratıcı çalışma için yeni vizyonları paylaştığı bir yer olarak lanse edilmektedir (Kickstarter 1, 2023). Yaratıcılardan proje kategorilerini (Sanat, teknoloji vb.) ve muhtemelen alt kategorilerini (Teknoloji dahilinde: 3D baskı, donanım vb.) ve yaratıcılardan ayrıca ek bilgiler (Proje açıklaması, finansman hedefi, oluşturucu bilgileri vb.) sağlamaları ve önceden belirlenmiş seviyelerde yatırım yapan destekçiler için ödülleri (Katkılar, daha büyük katkılar için 3D yazıcılar vb.). Projeleriyle ilgili ayrıntıları belirtmeleri istemektedir (Berns, Jia ve Gondo, 2022: 3). Yaratıcılar, kampanyalarının potansiyeli hakkında güvenilir bilgileri potansiyel destekçilere iletme zorluğuyla karşı karşıya kalmaktadır (Wang, vd., 2018: 107). Bir projeyi yayınlamak ve destekçi kazanmak başarıyı garanti etmemektedir. Bu nedenle yaratıcılar, finansman hedeflerine ulaşmak için talep miktarını ve yatırımın teşvik edilmesini dikkatlice düşünmelidir (Berns, Jia ve Gondo, 2022: 3). Potansiyel destekçiler, yorum ne kadar uzun olursa olsun, yatırım kararlarını vermek için güvenilir bilgi olarak yorum miktarına ve yorum duyarlılığına daha fazla dikkat etmektedir (Wang, vd., 2018: 114).

2009 yılından bugüne; Kickstarter projelerine taahhüt edilen toplam tutar 7.732.672.071 dolar, 250.559 adet başarıyla finanse edilen proje, 22.694.831 toplam destekçi, 7.820.753 tekrarlanan destekçilerdir (Kickstarter 2, 2023).

4. YÖNTEM

Sosyal bilimler alanında nitel yöntemler kullanılırken belirgin bir özel alan incelemesi söz konusu olmaktadır (Baltacı, 2019: 382). Bu inceleme yapılırken görüşme, gözlem ve doküman inceleme veri toplama tekniklerinden yararlanılmaktadır (Baltacı, 2019: 374). Örgütsel ve kurumsal dokümanlar nitel araştırmalarda kullanılan temel bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Bowen,2009: 27). Doküman inceleme; gözden geçirme, okuma ve yorumlamayı içermektedir (Bowen,2009: 32). Avrupa Bisikletçiler Federasyonu web sitesi ve kitlese fonlama platformu incelemeleri üzerinden hazırlanan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme tercih edilmiştir. Çalışmada Avrupa Bisikletçiler Federasyonu'nun İzmir rotasını da içeren bir tescilli markası olan EuroVelo sitesi (<https://en.eurovelo.com/>) ve kitlese fonlama platformu olan Kickstarter (<https://www.kickstarter.com>) incelenmektedir. EuroVelo sitesinde yer alan bisiklet konusunda gerçekleştirilmiş olan iyi uygulama örnekleri ve Kickstarter sitesinde yer alan bisiklet temalı fon elde eden iş fikirleri üzerinden girişimcilik fırsatlarına değinilmektedir.

5. BULGULAR

5.1. Eurovelo Projeleri ve Kickstarter Girişimcileri

EuroVelo tarafından bisiklet hareketliliğinin farkındalığının artırılması, tanıtılması, geliştirilmesi ve düzenlenmesi amacıyla çeşitli projeler gerçekleştirilmektedir. Bu projelerin temel amacı, farkındalık ve bisiklet hareketliliğinin geliştirilmesidir. Ayrıca EuroVelo tarafından bisiklet kullanıcılarının fayda sağlayabileceği ve rotanın kullanımının kolaylaştırılmasını hedefleyen farklı iyi uygulama örnekleri de bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Kickstarter platformunda bisiklet alanında fon arayışında olan ve başarılı bir şekilde fonlanmış olan teknolojik projelere yer verilmiştir.

5.2. EuroVelo Tarafından Yürütülen Projeler

Son on yılda bisiklet turizmi Avrupa'da hem altyapı, hizmet hem de halkın katılımı sayesinde katlanarak artmıştır (Ecocycle, 2023). EuroVelo tarafından yürütülen birçok farklı rotaya ait birçok farklı proje bulunmaktadır. Ancak çalışma kapsamında ele alınmış olan ve İzmir rotasını da kapsayan EuroVelo8 ile ilişkili temel dört proje bulunmaktadır. Bunlar; BICIMUG, ECO-CICLE, EuroVelo 8 - Akdeniz Rotası ve MEDCYCLETOUT EuroVelo 8 projesidir.

BICIMUGI projesi; EuroVelo 3 rotası boyunca yer alan kırsal alanlarda gençler ve hareket engelli insanlar da dahil olmak üzere herkes için bisiklet hareketliliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ocak 2020'den Haziran 2022 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. 4,4 milyon € bütçeli bir projedir. Köyleri büyük kasaba ve şehirlere bağlayan yerel bisiklet ağlarının geliştirilmesi, bisikletçiler için hizmetlerin yaratılması, sayaçların kurulumu ve kırsal alanlarda ve daha genç izleyiciler arasında bisiklet hareketliliğinin tanıtımı ve farkındalığının artırılması, engebeli arazilerde kapıdan kapıya taşıma alanında bütünleme yöntemi vasıtasıyla en az iki farklı ulaşım biçimi kullanılmasını öneren taşımacılık sisteminin gelişimi proje faaliyetleri kapsamındadır (EuroVelo 8, 2023).

ECO-CICLE projesi; Haziran 2018'den Haziran 2022 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Projenin toplam bütçesi 1.353.495 €'dur. İspanya, Polonya, Almanya, Slovenya ve İtalya'da doğal ve kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi alanında bölgesel kalkınma politikaları ve programlarının uygulanmasını iyileştirmektedir. Bisikleti, doğal mirasa erişmek için resmi sürdürülebilir ulaşım aracı yapmak ve kentsel çevrenin ötesinde sürdürülebilir hareketliliği teşvik etmek proje faaliyetleri kapsamındadır (EuroVelo 9, 2023). ECO-CICLE, ekonomik canlanmayı teşvik ederken, bisikletin doğal mirasa erişim için resmi sürdürülebilir ulaşım aracı haline gelmesini amaçlamaktadır (Ecocycle, 2023).

EuroVelo 8- Akdeniz Rotası İçin proje Ocak 2021-Aralık 2024 tarihlerinde gerçekleşmektedir. Bisiklet turizminin geliştirilmesi, iklimsel olarak Akdeniz'i bisikletle keşfetmek için çok hoş olan yaz öncesi ve sonrası sezona vurgu yaparak yıl boyunca turizm oluşturmaya yardımcı olmak, seyahatin çevresel etkisini azaltmak, ülkelerde sürdürülebilir/yeşil trafiği teşvik etmek, ulaşım aracı olarak bisikletin artan kullanımını ile turist destinasyonları, otantik yerel topluluğu tanıma ve ona doğrudan katkıda bulunma fırsatı ile turistleri daha az ziyaret edilen bölgelere getirebilmektedir. Türkiye (İzmir), Hırvatistan, Slovenya, Fransa, İspanya, Katalonya ve Murcia Bölgesi dahildir. Güzergâh Altyapısı, hizmetler (ülkelerarası rezerve edilebilir teklifleri teşvik etmek için tur operatörleriyle çalışmak gibi) ve pazarlama ve iletişim (EuroVelo 8 web portalı ve uygulamasının yönetimi, EuroVelo 8 tanıtım broşürünün güncellemeleri ve dağıtımı gibi) proje faaliyetleri kapsamındadır (EuroVelo 10, 2023).

MEDCYCLETOUT EuroVelo 8 projesi; Şubat 2017 - Ağustos 2020 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Projenin bütçesi 2,5 milyon Euro'dur. Akdeniz Bölgesinde Sürdürülebilir ve Sorumlu Bisiklet Turizmini teşvik etmek ve paydaşları bisiklet turizmi ve EuroVelo 8 – Akdeniz Rotası gelişimine dahil etmek proje faaliyetleri kapsamındadır (EuroVelo 11, 2023).

5.3. EuroVelo İyi Uygulama Örnekleri

EuroVelo sitesinde projeler yanı sıra iyi uygulama örneklerine de yer verilmektedir. Bu uygulama örneklerinin bisiklet rotaları, bisiklet kullanıcıları ya da bisikletle ilişkili ürün/hizmet üretmek isteyen girişimciler için farkındalık oluşturacak nitelikte oldukları düşünülmektedir. Şekil 2'de EuroVelo sitesinde

yer alan iyi uygulama örneklerinin görsellerine yer verilmiştir. EuroVelo iyi uygulama örneklerinin konularına ise aşağıda kısaca değinilmiştir.

Bölgeyi bisikletle keşfetmek için ücretsiz bisiklet kiralama hizmeti sunulmaktadır. Aileler ve spor bisikletçileri, her şey dahil bir hizmetle seçilmiş turistik tesislerde kaldıkları süre boyunca bisikletleri ücretsiz olarak kiralayabilmektedir (EuroVelo 12, 2023). EuroVelo 8 rotasındaki bisiklet turistlerinin taşınması için ücretsiz ulaşım hizmeti sunulmaktadır (EuroVelo 13, 2023). Turistik konaklama yerlerinin bulunmadığı bir bölgede kalıcı bir bisiklet dostu hizmet ağının oluşturulması, yerel operatörlerin bisiklet dostu hizmetleri özerk bir şekilde oluşturması ve yönetmesinin teşvik edilmesi için metodoloji oluşturulmasıdır (EuroVelo 14, 2023). Bisikletin kentsel, büyükşehir ve bölgesel ölçeklerde daha fazla kullanılmasını teşvik etmek amacıyla Endülüs Bisiklet Planı oluşturulmuştur (EuroVelo 15, 2023). Altyapının ve kullanılmayan eski parkurların ve şu anda kullanılmayan doğal çevrenin tadını çıkarmaya izin veren patikaların restorasyonu yoluyla doğal alanların korunmasına katkıda bulunan Doğal Yollar Programı hayata geçirilmiştir (EuroVelo 16, 2023). Bisiklet turizmi güzergâhları boyunca bir seyahatin bir kısmını yapmak için bisiklet taşımak üzere uyarlanmış toplu taşıma kullanımını teşvik etmek için BiciBus uygulaması gerçekleştirilmiştir (EuroVelo 17, 2023). Farklı teknik özelliklere sahip iki sayacın kurulumu gerçekleştirilmiştir. Buna göre, birden fazla bisiklet/yaya için çift yönlü sayan bir eko-sayaç ve çift yönlü bir piroelektrik sensörlü sayaç kurulmuştur. İkinci mobil sayaç bilgi ihtiyacına göre yılın herhangi bir zamanında konum değişikliğini mümkün kılmaktadır. Sayaçlardan gelen bilgiler, alışkanlıklar, yaş, ihtiyaçlar, menşe yeri gibi daha fazla bilgi edinmek için rotanın farklı noktalarındaki kullanıcılarla ilgili bir çalışmayı tamamlamaktadır (EuroVelo 18, 2023). Greenways uygulaması ile güzergâhların tüm alanlarını iyileştirmek için farklı çalışma departmanları belirlenmiştir. Güzergâhlar boyunca tüm bakım işlerinin yanı sıra, tüm bisiklet yollarının bakımı, tabelalar, geliştirme, ekonomik tanıtım ve pazarlama alanını kapsamaktadır (EuroVelo 19, 2023). WBB Projesi; bisiklet yollarının teşvik edilmesiyle bölgede hafif bir rekreasyon ve spor biçiminin geliştirilmesi için koşullar yaratmaktadır (EuroVelo 20, 2023). Gift 2.0 uygulama örneğinde, İtalya ile Yunanistan arasında hem ürün hem de yolcular için hareketliliği geliştirmek amaçlanmaktadır. Bisiklet severler, birçok bisiklet istasyonuna birkaç bisiklet koyulması ardından uygun bir zaman tahsisi için seyahat programı platformu ve mobil uygulaması üzerinden planlama fırsatına sahip olmaktadır (EuroVelo 21, 2023). BikeBus ve BikeBoat uygulamaları ise sürdürülebilir bir ulaşım biçimi olarak bisiklet kullanımını teşvik ederek trafikten kaynaklanan sera gazlarının azaltılmasına, karbon azaltma stratejilerinin hazırlanmasına ve uygulanmasına yardımcı olmaktadır. (EuroVelo 22, 2023).

5.4. Kickstarter Üzerinden Bisiklet ile İlgili Desteklenmiş Proje Örnekleri

Kickstarter platformu içerisinde yer alan projelerin sektör ve ürünle ilgili olarak teknolojinin ya da girişimcilerin ya da müşteri ya da yatırımcı taleplerinin hangi yönde olduğuna dair bir yön göstereceği düşünülmektedir. Bu nedenle platform üzerinde, proje örnekleri filtrelenerek incelenmiştir.

Kickstarter platformunda desteklenen projelerin incelenmesinde kullanılan filtreleme alanları; bisiklet, teknoloji, dünya çapında olması ve en çok fonlanan olarak seçilmiştir. Belirlenen alanlara göre yapılan filtrelemede; 235 projenin platformda yer aldığı belirlenmiştir (Kickstarter 3, 2023). Platformun internet sitesi üzerinde belirlenen filtreye göre en yüksek fonlamayı alan beş proje olan LUMOS, Volta, Magnic Light iC, BeeLine ve Monkey Light Pro projeleri ve ayrıca desteklenmiş diğer projeler olan bisiklet lastiği basınç ölçer, bisiklet lastiği, bisiklet gidonu entegre garaj kapısı, çamurluk ve hava yastıklı ceket projeleri de Tablo 1'de yer almaktadır. Tablo 1'de girişimcilerin kitlesel fonlama platformuna başvuru yapmış oldukları marka ve ürün özellikleri bulunmaktadır. Aynı zamanda hedeflenen yatırım tutarı, destek veren kişi sayısı ve elde edilen taahhüte yer verilmektedir. Bunun yanı sıra iş fikrinin kazanmış olduğu ödüller de belirtilmektedir.

Tablo 1: Kickstarter Üzerinden Bisiklet ile İlgili Desteklenmiş Proje Örnekleri

Marka	Ürün Özellikleri	Hedef/Destekçi/ Taahhüt	Kazanan Ödül
BeeLine	Bisikletler için basitleştirilmiş akıllı navigasyondur. Bisiklet üzerinde yolunuzu bulmanıza yardımcı olan, gidona takılan bir cihazdır.	Hedef 60.000 £ iken 3.038 destekçi, 150.185 £ taahhüt	
Lumos	Yeni nesil en üst düzey bisiklet kaskıdır.	6.072 destekçi, 809.551 \$ taahhüt.	REDDOT Design Award Winner 2017
Magnic Light IC	60 g'lık küçük bir ışık ünitesi, pilsiz, tekerlek teması olmayan, kablolar olmayan ve temassız ilk jant dinamosudur.	Hedef 40.000 \$ iken 1.485 destekçi, 231.788 \$ taahhüt	BIKE Part Award 2013 Winner
Monkey Light Pro	Resimleri ve animasyonları bisiklet tekerleğinizde görüntülemeyi sağlayan bisiklet tekerleği görüntüleme sistemidir.	Hedef 180.000 \$ iken 626 destekçi, 220.293 \$ taahhüt	
Volta	Akıllı elektrikli bisiklettir.	Hedef 75.000 \$ iken 305 destekçi, 443.189 \$ taahhüt.	
Smart iPump	Lastik basıncını ve sıcaklığını gerçek zamanlı olarak ölçmektedir.	Hedef 400.000 Yen iken 574.009 Yen taahhüt, destekçi sayısı 33.	
Bisiklet lastiği	100% delinmeyen geri dönüştürülebilir bisiklet lastiği patentli hücresel kauçuk teknolojisine sahiptir.	Hedef 10.000 £ iken 10.133 £ taahhüt, destekçi sayısı 44	
Doormate	Bisiklet gidonu entegre garaj kapısı uzaktan kumandasıdır.	Hedef 50.000 \$ iken 51.752 \$ taahhüt, destekçi sayısı 53	
Musguard OMNI	Yeni nesil geri dönüştürülmüş malzemelerden yapılmış paketlenilebilir çamurluk projesidir.	Hedef 10.000 € iken € 92.166 taahhüt, destekçi sayısı 1.345	
CIRRUS	Yeniden kullanılabilir, şarj edilebilir, kullanımı kolay, su geçirmez ve nefes alabilir özelliklere sahip bisiklet hava yastığı cekettir.	Hedef 8.000 € iken 151 destekçi, 54.541 € taahhüt	

Kaynak: Kickstarter (2023)

Tablo 1'de yer alan Kickstarter platformunda desteklenmiş olan bisiklet ile ilgili projelerin; navigasyon, bisiklet kaskı, jant dinamosu, bisiklet tekerleği, elektrikli bisiklet, bisiklet gidonu, çamurluk ve bisiklet ceketi olduğu görülmektedir. Projelerde hedeflenen tutarın üzerinde taahhüt alındığı görülmektedir. Bisiklet lastiği projesinin patentli bir teknolojiye sahip olduğu görülmektedir. Bisiklet kaskı ve jant dinamosu ise ödül almış projeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ürünler incelendiğinde; ödül almaya hak kazanmış ve patentli projelerin yer aldığı görülmektedir. Buradan yola çıkarak iş fikirlerinin yenilikçi yönlerinin vurgulandığı ve bu fark yaratan yenilikçi özelliklerin dikkat çekici olması nedeniyle desteklenmeye değer görüldüğü sonucuna ulaşılabilmektedir.

6. SONUÇ

Sürdürülebilir faydalarının yüksek olması nedeniyle son yıllarda bisiklet kullanıcısı olmak, turizm alanında yükselen bir trend olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle bisiklet turizminin artan popüleritesi

ve elektronik bisikletlerdeki hızlı gelişme bisiklet turistlerinin ilgisini daha da artırmaktadır (Han, vd., 2020: 163). Bisiklet turizminin gelişmesinden ekonomik olarak faydalanabilmektedir. Bisiklet turistlerini ana turistik bölgelerden uzaklaştırarak köylere ve kırsal alanlara getirerek yerel ekonomiyi geliştirmektedir. Akdeniz bölgesinde tipik olan küçük ve orta ölçekli işletmelerin yerel ürünlerini tüketme eğilimindedirler (EuroVelo 1, 2023). Yerel üreticilerin bisiklet turistlerinin dikkatini çekebilecek şekilde rota üzerinde reklamlar oluşturması, mevcut rota uygulamaları üzerinden dijital reklamlar verilmesi, dijital harita uygulamaları üzerinde işletmelerinin ürün ve iletişim bilgilerine yer verilmesi yerel ürün tüketmeyi tercih edebilecek bisiklet turistlerinin yerel girişimcileri bulabilmesine imkân sağlayacaktır.

Araştırmalar, bisiklet turistlerinin diğer turist kategorilerine göre ortalama olarak daha fazla harcama yaptıklarını, çünkü daha fazla yiyecek ve içeceğe ihtiyaç duyduklarını ve yanlarında daha az şey taşıdıklarını göstermektedir (EuroVelo 1, 2023). Bisiklet turistlerinin yanlarında daha az ürün taşıdığı ve daha fazla yiyecek ve içeceğe ihtiyaç duydukları bilgisinden hareket edildiğinde bu ihtiyaçların girişimciler için büyük bir fırsat olarak değerlendirilebileceği görülmektedir. Özellikle yaz aylarında yoğun olarak kullanılan bisiklet turizmine yönelik, soğuk içeceklerin ve yiyeceklerin olduğu güneş enerjisi desteği ile kendi enerjisini sağlayabilecek nitelikte tasarlanan otomatların belirlenen güzergâh üzerine yerleştirilmesi bisiklet turistlerine kolaylık sağlayacaktır. Ayrıca temel ihtiyaca yönelik ürünlerin (hijyen ürünleri, ilk yardım ürünleri, vb.) otomatlar içerisinde bulundurulması da bir başka kolaylık olarak görülmektedir.

Türkiye'nin de rota içerisinde yer aldığı Akdeniz bölgesini kapsayan bisiklet rotası üzerinde, iklim şartlarının uygun olması nedeniyle turizm gelirleri yılın birkaç ayıyla sınırlı kalmamakta ve ekonomik sürdürülebilirlik sağlamaktadır. Tatil beldelerinde kıyı boyunca bazı alanların çok uzak olması ve toplu taşıma ile kolayca erişilemez olması nedeniyle hem kentsel alanların içinde hem de dışında bisiklet altyapısına yapılan yatırımlar önemli olmaktadır (EuroVelo 1, 2023). Rota üzerinde konaklama, restoran, toplu taşıma hizmetleri, bisiklet tamir atölyeleri ve kiralama hizmetleri verilmesiyle birlikte girişimciler yeni fırsatlar yakalayabilecektir.

Bisiklet turistlerine verilecek hizmetlerin belirli kriterleri bulunmaktadır. Bunlar; bisiklet güzergahına 5 km'den yakın konumlanmış olmak, bisikletçiler için güvenli bir bisiklet sağlayabilmek amacıyla bisiklet barınağı ve bir tamir takımı ekipmanı sağlamak, yerel bisiklet yolları üzerinde sıcak bir karşılama ve faydalı bilgiler sunmak için ücretsiz su, sadece bir gece konaklama, bagaj transferi, çarşafların yıkanması ve kurutulması, bisiklet kiralama vb hizmetler verilebilmektedir (EuroVelo 1, 2023). Kriterlere uygun hizmet işletmeleri kurmak girişimciler için bir fırsat olarak görülmektedir. Kuru temizleme, çamaşır yıkama hizmeti, bisiklet kullanıcılarının işini kolaylaştıracak nitelikte geliştirilmiş teknolojik yenilik içeren bisiklet tamir ekipmanları, EuroVelo kullanıcılarına özel otomat kartlarının tanımlanması ve istenilen bölgede bisiklet bakım hizmeti alınmasında nakit ödeme alınmadan hizmet verilebilmesinin sağlanması gibi iş fırsatlarının yaygınlaştırılarak hayata geçirilebileceği öngörülmektedir.

EuroVelo.com web platformu 2020 yılına kıyasla %31 artış sağlamış ve 2021 yılında 2,3 milyondan fazla oturum kaydedilmiştir. Ayrıca 2,1 milyondan fazla bireysel kullanıcı web sitesini ziyaret etmiştir. EuroVelo'ya artan ilgi, EuroVelo.com'un Avrupa'daki destinasyonlara ve işletmelere potansiyel ziyaretçiler ve müşteriler arasındaki görünürlüklerini artırmak için bir platform sağlaması için bir fırsat olarak görülmektedir (EuroVelo 23, 2023). Girişimciler hem işletmelerini hem de ürünlerini tanıtırken EuroVelo web platformunu kullanabilmektedir. Böylece sektöre özel sağlanabilecek hizmetleri hedef kitle kaygısı olmadan doğru ürün, doğru zamanda ve doğru müşteriye ulaşması fırsatına erişebilmektedir.

Türkiye'nin yer aldığı rota üzerine 650 noktada yön tabelaları yerleştirilmiştir. Rotada Dikili, Bergama, Aliğa, Foça, İzmir merkez, Balıklıova, Alaçatı, Sığacık ve Selçuk Efes Antik Kenti bulunmaktadır (İzmir Belediyesi, 2023). Her bölgenin kendine has yerel ürünleri ve önemli ziyaret merkezlerinin olduğu bilinmektedir. Zeytin, zeytinyağı, yöresel mutfak ürünleri (Kabak çiçeği dolması, balık, tulum peyniri, Balıklıova un kurabiyesi, enginar, subye yumurtası, vb.), Alaçatı rüzgâr sörfü aktivitesi, UNESCO Dünya Mirası listesindeki antik şehirler olan Efes ve Bergama'nın da rota üzerinde

yer alması önemli görülmektedir. Her bir yerel ürün, aktivite ya da ziyaret merkezi girişimciler için yeni ve gelişime açık iş fırsatları sunmaktadır.

Çalışmada ele alınan Kickstarter kapsamındaki iş fikirlerine baktığımızda; yeni nesil bisiklet kaskı, akıllı e-bisiklet, ilk temassız jant dinamosu, akıllı navigasyon, reklam vb için gelir elde etme yöntemi olarak bisiklet tekerleği görüntüleme sistemi, lastik basıncı ve sıcaklığını gerçek zamanlı olarak ölçme, havasız bisiklet lastiği, bisiklet gidonu entegreli garaj kapısı uzaktan kumandası, yeni nesil geri dönüştürülmüş malzemelerden yapılmış paketlenbilir çamurluklar ve bisiklet hava yastığı ceketleri gibi örnekler karşımıza çıkmaktadır. Her bir iş fikrinin yenilikçi olması ve bisiklet kullanıcılarının konforunu artırıcı fark yaratan iş fikirleri olduğu görülmektedir.

Ayrıca çalışmada EuroVelo kapsamındaki proje ve iyi uygulama örneklerine baktığımızda; turistik tesisler, ücretsiz bisiklet kiralama, bisiklet turistlerinin taşınması için ücretsiz ulaşım hizmeti, bisiklet dostu hizmet ağı, altyapının ve kullanılmayan eski parkurların ve doğal çevredeki patikaların restorasyonu, ekoyolu ya da mobil bir sayaç kurulması, bisiklet bakım merkezi kurulması, bisiklet yolları için tabelalar konulması gibi örnekler de karşımıza çıkmaktadır.

Yerel ürünler, yöresel lezzetler, bölgeye özgü aktiviteler ve antik kent rotalarının sağlayacağı fırsatlar yanı sıra, EuroVelo ve Kickstarter iş fikirlerinin ve iyi uygulama örneklerinin her birinin bu alanda faaliyet göstermek isteyen girişimcilere farklı bir bakış açısı kazandıracakları görülmektedir. Bisiklet kullanıcılarının kullandığı mevcut ürünlerin yerine tercih edebilecekleri yani değer önerisi yüksek geliştirilmiş bir fayda sunan yenilikçi teknolojik ya da dijital ürünlerin pazarda yer alması önemli görülmektedir. Böylece bisiklet turistlerinin güven içerisinde, kaliteli ve pratik bir şekilde elde edebilecekleri ürün ya da hizmetlerle daha farklı rotaları keşfederek farklı rotalarda yer alan şehirlerin ekonomik kalkınmasına da destek sağlayabilecekleri düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- BALTACI, A. (2019). “Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?”. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 368-388. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>
- BARNES, H. (2019). “Kickstarting Archives: Crowdfunding and Outreach in the Digital Age”, (Ed). BENOIT, III & A. EVELEIGH, Participatory Archives: Theory and Practice, Facet, London.
- BERNS, J.P. , JIA, Y. ve GONDO, M. (2022). “Crowdfunding Success in Sustainability-Oriented Projects: An Exploratory Examination of the Crowdfunding of 3D printers”, Technology in Society, 71(November): 1-11.
- BOWEN, G.A. (2009), "Document Analysis as a Qualitative Research Method", Qualitative Research Journal, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- CIASCAI, O.R.; DEZSİ, Ş.; RUS, K.A. (2022). “Cycling Tourism: A Literature Review to Assess Implications, Multiple Impacts, Vulnerabilities, and Future Perspectives”. Sustainability, 14, 8983. <https://doi.org/10.3390/su14158983>
- CSEMINSCI, S., COJOCARI, E. ve IONICA, A. (2022). “Exploring the Crowdfunding Opportunities for HE Innovative Projects”, International Journal of Economics and Statistics, 10: 222-229. DOI: 10.46300/9103.2022.10.33
- DAVIS, M. & DAVIS, B. (2021). What is Crowdfunding? In Crowdfunding and the Democratization of Finance, Bristol University Press, Bristol.
- ECO-CICLE (2023). “European Network for the Promotion of Cycle Tourism in Natural Areas” <https://projects2014-2020.interregeurope.eu/eco-cicle/> (12.12.2023).
- EUROVELO 1 (2023). “Sustainable Cycle Tourism Background”, https://pro.eurovelo.com/download/document/Charter%20for%20Sustainable%20Cycle%20Tourism_Background%20document_final-210820.pdf (26.10.2023).
- EUROVELO 2 (2023). “About Us”, <https://en.eurovelo.com/about-us> (26.10.2023).
- EUROVELO 3 (2023). “Routes and Countries”, <https://en.eurovelo.com/#routes-and-countries> (26.10.2023).
- EUROVELO 4 (2021). “EuroVelo Web Statistics 2021”, <https://pro.eurovelo.com/download/document/EuroVelo-Web-Statistics-2021.pdf> (26.10.2023).
- EUROVELO 5 (2022). “EuroVelo Route Status Report 2022”, https://pro.eurovelo.com/download/document/EuroVelo%20Route%20Status%20Report_2022_FINAL.pdf (26.10.2023).
- EUROVELO 6 (2023). “EV8 Turkey”, <https://en.eurovelo.com/ev8/turkey> (26.10.2023).
- EUROVELO 7 (2019). “European Cyclists Federation Approves the Extension of Eurovelo 8 Mediterranean Route in İzmir Turkey”, https://en.eurovelo.com/news/2019-11-26_european-cyclists-federation-approves-the-extension-of-eurovelo-8-mediterranean-route-in-izmir-turkey (26.10.2023).
- EUROVELO 8 (2023). “Bicimugi”, https://pro.eurovelo.com/projects/2020-03-03_bicimugi (26.10.2023)
- EUROVELO 9 (2023). “Eco-cicle”, https://pro.eurovelo.com/projects/2019-09-10_eco-cicle (26.10.2023)
- EUROVELO 10 (2023). “EuroVelo 8 Mediterranean Route”, https://pro.eurovelo.com/projects/2021-04-14_ltma-eurovelo-8---mediterranean-route (26.10.2023)

- EUROVELO 11 (2023). “Medcycletour EuroVelo”, https://pro.eurovelo.com/projects/2019-09-10_medcycletour-eurovelo (26.10.2023)
- EUROVELO 12 (2023). “Medcycletour Good Practice Consorzio Oltrep C3B20 Mantovano Bicycles”, https://pro.eurovelo.com/download/document/MEDCYCLETOUR%20Good%20Practice_Consorzio%20Oltrep%C3%B2%20Mantovano_bicycles_R01.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 13 (2023). “Medcycletour Good Practice Consorzio Oltrep C3B20 Mantovano Bike Shuttle”, https://pro.eurovelo.com/download/document/MEDCYCLETOUR%20Good%20Practice_Consorzio%20Oltrep%C3%B2%20Mantovano_bike%20shuttle_R01.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 14 (2023). “Medcycletour Good Practice Consorzio Oltrep C3B20 Mantovano Method”, https://pro.eurovelo.com/download/document/MEDCYCLETOUR%20Good%20Practice_Consorzio%20Oltrep%C3%B2%20Mantovano_method_R01.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 15 (2023). “Medcycletour GP Andalusia Cycling Plan Final”, https://pro.eurovelo.com/download/document/MEDCYCLETOUR%20GP%20ANDALUSIA%20CYCLING%20PLAN_FINAL.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 16 (2023). “Medcycletour GP Pcaminos Naturales Final”, https://pro.eurovelo.com/download/document/MEDCYCLETOUR_GP_PCAMINOS%20NATURALES.%20v03_FINAL.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 17 (2023). “Medcycletour GP Catalonia Bike Transport on Bus Long Final”, https://pro.eurovelo.com/download/document/200325_MEDCYCLETOUR%20GP%20Catalonia_Bike%20transport%20on%20bus_long_FINAL.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 18 (2023). “Medcycletour GP Catalonia Long Final”, https://pro.eurovelo.com/download/document/MEDCYCLETOUR%20GP%20Catalonia_Counters_long_FINAL.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 19 (2023). “Medcycletour GP Catalonia Supraregional Long Final”, https://pro.eurovelo.com/download/document/MEDCYCLETOUR%20GP%20Catalonia_Supra-regional%20organisation_long_FINAL.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 20 (2023). “Medcycletour GP Greece RDF RWG Long WBB Final”, https://pro.eurovelo.com/download/document/1.%20MEDCYCLETOUR%20GP%20Greece_RDF-RWG_long_WBB_FINAL.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 21 (2023). “Medcycletour GP Greece RDF RWG Long Gift Final”, https://pro.eurovelo.com/download/document/2.MEDCYCLETOUR%20GP%20Greece_RDF-RWG_long_GIFT_FINAL.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 22 (2023). “Eco Cicle Good Practices Intermodality”, https://pro.eurovelo.com/download/document/Eco-Cicle_Good_Practices_Intermodality.pdf (26.10.2023)
- EUROVELO 23 (2023). “EuroVelo Business Opportunities”, <https://pro.eurovelo.com/download/document/EuroVelo-BusinessOpportunities-June2022.pdf> (26.10.2023)
- HAN, H., LHO, L. H., ANSI, A. ve YU, J. (2020). “Cycling tourism: a perspective article”, *Tourism Review*, 75(1), 162-164.
- HUANG, S., PICKERNELL, D., BATTISTI, M. ve NGUYEN, T. (2022). Signalling entrepreneurs’ credibility and project quality for crowdfunding success: cases from the Kickstarter and Indiegogo environments. *Small Bus. Econ.*, 58, 1801–1821.

- İZMİR BELEDİYESİ (2023). “EuroVelo Rotasına Dahil Olduk”, <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler/eurovelo-rotasina-dahil-olduk/1542/4> (26.10.2023)
- KICKSTARTER 1 (2023). “About Global Footer”, <https://www.kickstarter.com/about?ref=global-footer> (26.10.2023)
- KICKSTARTER 2 (2022). “Stats Global Footer”, <https://www.kickstarter.com/help/stats?ref=global-footer> (26.10.2023)
- KICKSTARTER 3 (2023). “Most Founded Bicycle Category”, https://www.kickstarter.com/discover/advanced?term=bicycle&category_id=16&sort=most_funded&seed=2780842&page=1 (26.10.2023)
- LERRO, A., SANTARSIERO, F., SCHIUMA, G. ve BARTUSEVICIENE, I (2022). “Mapping Knowledge Assets Categories for Successful Crowdfunding Strategies”, *European Journal of Innovation Management*, 1460-1060. DOI 10.1108/EJIM-03-2022-0138
- LUMSDON, L. (2010). “Transport and Tourism: Cycle Tourism - A Model for Sustainable Development?” *Journal of Sustainable Tourism* December 1(5): 361-377.
- ORANBURG, S. (2022). “Crowdfunding”, (Ed.) ORANBURG, S., In *A History of Financial Technology and Regulation: From American Incorporation to Cryptocurrency and Crowdfunding*, Cambridge University Press, Cambridge.
- QUESADA, C. (2018). “Crowdfunding in Europe”. (Ed.) GRUNDMANN, S., *European Contract Law in the Digital Age*, Intersentia, Cambridge.
- VELOİZMİR 1 (2023). “İzmir’de EuroVelo”, <http://www.veloizmir.org/index.php/izmirde-eurovelo/> (26.10.2023)
- VELOİZMİR 2 (2023). “Eurovelo Routes in İzmir”, <http://www.veloizmir.org/en/index.php/eurovelo-routes-in-izmir/> (26.10.2023)
- WANG, N. & LI, Q. & LIANG, H. & YE, T. & GE, S. (2018). “Understanding the Importance of Interaction Between Creators and Backers in Crowdfunding Success”, *Electronic Commerce Research and Applications*, 27(1): 106-117.